

Leiderschap tijdens en na de coronacrisis

Harry Webers
voorzitter SER Overijssel

Het coronavirus heeft zich razendsnel wereldwijd verspreid en ontwikkeld van een ogenschijnlijk onschuldige griepvirus tot een zeer besmettelijk en gevaarlijk virus met grote risico's en extreme gevolgen voor de mensheid, het sociale leven en de economie en arbeidsmarkt.

Naast vele zieken en doden was de dramatische koersval op de beurzen de eerste indicator van de afkoeling van de economie. Met 30 % koersdaling in 22 dagen was het wereldwijd de snelste daling ooit, en zelfs sneller dan tijdens de crisisjaren 1929, 1931 en 1934. De AEX daalde met 38 % van een van stand 639 naar 389 in minder dan 4 weken. De beurskoersen zullen nog lang laag en volatiel blijven, en er wordt al gesproken over coronomie.

Plotseling is de (snel)trein van onze economie gierend tot stilstand gekomen. Waar tot voor kort werd gesproken over grote tekorten op de arbeidsmarkt, staan nu de liquiditeitspositie en de continuïteit van zzp'ers, MKB-bedrijven en grote beursgenoteerdebedrijven als KLM onder druk. En onze bouwsector bevindt zich in de derde grote crisis in twaalf jaar tijd. Faillissementen zijn niet meer uit te sluiten en het aantal werklozen zal weer stijgen. Het Centraal Planbureau gaat ervan uit dat Nederland in een recessie belandt en rekende vier krimpscenario's (-1,2 % tot -7,7 %) door. Gelijktijdig zijn er ook grote problemen in de kunst- en cultuursector, de evenementensector en tal van andere sectoren.

De huidige crisis vroeg allereerst om 'actie, actie, actie' in de gezondheidszorg, maar ook in onze sociale-maatschappelijke en economische systemen. De crisis heeft regeringen wereldwijd doen besluiten tot ongekennde financiële noodpakketten, alsmede het uitvaardigen van contactinstructies om de verspreiding van het virus te beperken en de zorgkosten enigszins uit te smeren. Niemand kan zich meer onttrekken aan de huidige 'anderhalvemeterconomie'.

Op de website www.arbeidsmarktinzicht.nl is de coronamonitor te vinden, en worden nieuwe facts and figures, datavisualisaties en belangrijke nieuwe inzichten op het gebied van de regionale economie en arbeidsmarkt

gepresenteerd. Achteraf zal pas blijken of we de juiste prioriteiten hebben gesteld en de juiste maatregelen hebben genomen, en of de hulpprogramma's en investeringen kosteneffectief waren.

Provincies, waaronder de provincie Overijssel, maakten een virtuele tour langs MKB-bedrijven om zelf te horen tegen welke problemen ondernemers aanlopen en of er nog slimme(re) crisismaatregelen te bedenken zijn. Sommige bedrijven in Oost Nederland spelen razendsnel op de crisis in, zoals Demcon in Enschede dat beademingsapparatuur gaat produceren. Koninklijke Auping in Deventer produceert 4 miljoen FFP2-mondkapjes in drie weken tijd. En de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer, die grote hoeveelheden coronatests kan uitvoeren.

De coronacrisis dwingt ons ook om fundamenteel na te denken over zaken als de kwetsbaarheid van onze volksgezondheid, de verwevenheid van economieën en (inter)nationale waardeketens, de digitalisering van het onderwijs, de herwaardering van vitale sectoren, en ongelijkheidsvraagstukken. Het zou goed zijn om in de vervolgstudie van 'De Kracht van Oost-Nederland' extra aandacht te geven aan de kwetsbaarheid van onze economie en arbeidsmarkt. En om een stresstest voor de regionale economie en arbeidsmarkt te doen, en enkele scenario's met handelingsperspectief op te stellen.

Tenslotte moeten we erop letten dat de huidige prioriteiten bestaande prioriteiten zoals de aanpak van de klimaatverandering, energietransitie en duurzame voedselproductie niet geheel of gedeeltelijk naar de achtergrond verdringen. Voordat je het weet, worden we immers met de volgende wereldwijde crisis geconfronteerd. En dan zal het waarschijnlijk niet meer over de opschaling van onze IC-capaciteit maar heel andere vraagstukken gaan. Dit vraagt om betrokken, visionair en inspirerend leiderschap op zowel regionaal, landelijk, Europees als wereldniveau.